

Juryrapport SODA2020

Oktober 2020

Inleiding

De overheid stelt zoveel mogelijk eigen data vrij beschikbaar. Om de inspanningen van overheidsorganisaties en hergebruikers van deze open data zichtbaar te maken en te belonen, wordt sinds 2016 de [Stuiveling Open Data Award \(SODA\)](#) uitgereikt. In het bijzonder is de award, ingesteld door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, bedoeld om te laten zien wat er mogelijk is met open data en om het gebruik van open data aan te moedigen en in te zetten voor maatschappelijke vraagstukken.

Prijs

De SODA biedt een podium voor de inspanningen van overheidsorganisaties en hergebruikers van open data en belooft bijzondere prestaties met een prijs. De winnaar ontvangt een geldbedrag van €20.000 voor de verdere investering in en doorontwikkeling van de toepassing.

De inzendingen

In [dit document](#) vind je de inzendingen voor SODA2020 die aan de [jurycriteria](#) voldoen. De weergegeven teksten en afbeeldingen zijn afkomstig van de deelnemers. Voor dit overzicht is een selectie gemaakt, in sommige gevallen zijn teksten ingekort of is een keuze uit de afbeeldingen gemaakt. Deelnemers blijven eigenaar van de ingezonden toepassing en afbeelding(en).

SODA

De prijs is vernoemd naar Saskia J. Stuiveling, tot medio 2015 president van de Algemene Rekenkamer, die deze award bij haar afscheid van het kabinet kreeg. Ze was uitgesproken voorstander van open data en vond het belangrijk dat wie dat wil, zelf met overheidsdata aan de slag kan. Saskia overleed onverwacht op 20 april 2017. De jury en organisatie van de SODA zetten het werk onverminderd voort om de doelen die Saskia voor ogen had te bereiken. Tijdens het laatste juryoverleg waar Saskia aanwezig was, schetste zij deze doelen als volgt:

“Open data moet een huishoudwoord worden. Een positief begrip, ontdaan van mystiek. Weg van de angst en de vermeende bedreigingen van privacy en staatsgeheimen, naar publieke organisaties die juist zelf ook gebruik maken van data.”

Over de Organisatie van de Stuiveling Open Data Award

De Stuiveling Open Data Award wordt georganiseerd door het Leer- en Expertisepunt Datagedreven (LED) werken (onderdeel van ICTU) in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Een woord van de juryvoorzitter

We benadrukken als Algemene Rekenkamer normaal gesproken wat er niet goed gaat. Bij open data hebben we de afgelopen jaren juist laten zien wat er *wel* goed gaat. Ik steun de opduwende rol van open data en het blijft inspirerend om te zien welke creatieve en innovatieve toepassingen worden ontwikkeld door degenen die er slim gebruik van weten te maken. Opvallend is dat er dit jaar onder de inzendingen interessante niche toepassingen zijn. Zo valt Blauwe Golf Twentekanalen, een informatieplatform voor de binnenvaart, in positieve zin op. Dergelijke toepassingen waarin eigen bedrijfsgegevens worden gecombineerd met open data zijn belangrijk, en het is mooi te zien hoe voor een branche nieuwe producten worden ontwikkeld met open data. Tegelijkertijd past bij de SODA een brede maatschappelijke relevantie.

De jury heeft de winnaar vanwege deze brede maatschappelijke relevantie gekozen. [Movimaps veiligheidsratio fiets](#) geeft inzicht in de balans tussen fietsongevallen en fietsgebruik. Dit stimuleert de discussie over fietsveiligheid en zorgt dat de open data over fietsintensiteit wordt gebruikt en gedeeld. De winnende toepassing spreekt bovendien tot de verbeelding: hoe is het in jouw eigen woonplaats of wijk gesteld? Staan echt alle ongevallen op de kaart? Wat betekent het dat er veel ongevallen zijn? Is dat omdat de situatie onveilig is, of omdat er veel fietsverkeer is? Wat kan daar vervolgens aan worden gedaan? Het biedt daarmee ook handvatten voor gemeenteambtenaren en beleidsmakers.

De SODA staat voor waar de naamgever van de award, Saskia J. Stuiveling, voor stond. Zij benadrukte dat we als belastingbetaler al een keer voor open data hebben betaald, waarom zouden we er nog een keer voor betalen? Dat open data loont, en de beschikbaarheid van open data maatschappelijke impact heeft, blijkt ook uit het [Covid Dashboard](#) van een van de finalisten. Door open data op een slimme manier te combineren en weer te geven, gaven zij al in maart inzicht in de problematiek. Ook finalist [KVK Regiodata](#) heeft hun toepassing snel kunnen verrijken dankzij de beschikbaarheid van open data over corona. Een ding is duidelijk: open data doet ertoe.

De SODA-uitreiking is dit jaar een sofa-uitreiking, voor iedereen live te volgen vanaf de bank. Uit nood geboren, kunnen we het tegelijkertijd ook zien als innovatief: tijd en plaats doen er minder toe, de uitzending is live te volgen en terug te kijken en van reistijd is geen sprake meer. Laten we hopen dat echte ontmoetingen in de nabije toekomst weer mogelijk zijn, en dat de uitzending van de uitreiking door het hoge tempo van innovatie binnen afzienbare tijd hopeloos verouderd is.

Namens de jury,

Arno Visser
President Algemene Rekenkamer (juryvoorzitter)

De selectieprocedure

Onderstaande selectieprocedure is gehanteerd:

1. Door de organisatie van de SODA is voorafgaand aan de beoordeling door de jury een eerste check gedaan op harde criteria.
2. Alle 20 inzendingen zijn door tenminste twee juryleden uitvoerig bekeken.
3. Na deze eerste beoordeling heeft elk jurylid zich zo voorbereid, dat hij of zij een top 3 favorieten paraat had, waarover zij vervolgens in gesprek zijn gegaan tijdens de jurybijeenkomst van 20 oktober jl.
4. Op deze manier is ingezoomd op de inzendingen die in positieve zin opvielen, als potentiële winnaars.
5. Over deze selectie is men vervolgens uitvoerig in gesprek gegaan, met als resultaat de 3 finalisten.

De finalisten

Uit bovengenoemde procedure zijn onderstaande 3 finalisten naar voren gekomen:

1. **KVK Regiodata** *Kamer van Koophandel (KVK)*

[KVK Regiodata](#) is een tool waarmee steden en regio's onderbouwd kunnen verkennen waar hun economische kracht en onderscheidend vermogen liggen. De tool geeft op basis van diverse bronnen inzicht in de lokale en regionale economische structuur en ontwikkeling, waarbij het mogelijk is om op een eenvoudige wijze gebieden te vergelijken. Sinds kort brengt KVK Regiodata met actuele kwartaalcijfers ook de impact van de coronacrisis op de economie in regio's in beeld. KVK Regiodata biedt nu dus een combinatie van monitoren en benchmarken.

2. **Movimaps Veiligheidsratio fiets** *Hastig*

In het publieke debat over fietsveiligheid worden nieuwe ontwikkelingen, zoals de e-bike of toename van het fietsgebruik door ouderen, gezien als een risico. [Movimaps | veiligheidsratio fiets](#) levert een bijdrage aan dit publieke debat door beter inzicht in de balans tussen fietsongevallen en fietsgebruik. Dit stimuleert de discussie over fietsveiligheid en zorgt dat de open data over fietsintensiteit wordt gebruikt en gedeeld. Dit stimuleert overheden om meer fietsdata beschikbaar te maken, waardoor er steeds meer bruikbare informatie over het fietsgebruik in Nederland beschikbaar komt.

3. **Covid Dashboard** *Mathijs Birze, Emiel Sanders*

Sinds begin maart geeft www.coviddashboard.nl een actueel landelijk, regionaal en lokaal beeld van de COVID-19-crisis in Nederland. Het dashboard wordt dagelijks up-to-date gehouden met de meest recente cijfers uit diverse open databronnen. Het dashboard werd ontworpen voor en met professionals in het publieke domein, zoals informatiemanagers bij Veiligheidsregio's en epidemiologen bij GGD's. Het dashboard geeft hen vanaf het begin van de crisis een actueel en toegespitst beeld.

Beoordeling finalisten

Overwegingen bij de finalisten:

Naam toepassing	Omschrijving toepassing van finalist
KVK Regiodata	KVK Regiodata zit goed in elkaar, biedt veel functionaliteit en gebruikt een interessante combinatie van data. De toepassing is gebruiksvriendelijk en visueel aantrekkelijk. Het aantal aspecten waarop vergelijkingen kunnen worden gemaakt tussen regio's en gemeenten is indrukwekkend en de getoonde resultaten zeer overzichtelijk. De jury brengt deze inzending van de Kamer van Koophandel (KVK) graag onder de aandacht, om de KVK te stimuleren dergelijke stappen naar een meer open organisatie voort te zetten.
Movimaps Veiligheidsratio fiets	Movimaps Veiligheidsratio fiets creëert op basis van open data nieuwe informatie. Deze informatie is visueel goed weergegeven en de maatschappelijke meerwaarde is absoluut aantoonbaar. De jury vindt de toepassing zeer interessant en relevant voor gemeenteambtenaren en beleidsmakers. Ook spreekt Movimaps Veiligheidsratio fiets tot de verbeelding: hoe is het in jouw eigen woonplaats of wijk gesteld? Staan echt alle ongevallen op de kaart? Wat betekent het dat er veel ongevallen zijn? Is dat omdat de situatie onveilig is, of omdat er veel fietsverkeer is? De jury ziet daarnaast potentie en mogelijkheid voor doorontwikkeling, bijvoorbeeld door gebruikers zelf meldingen van gevaarlijke punten op de kaart te laten zetten. Ook ziet de jury mogelijkheden om de toepassing privacy-vriendelijker en opener te maken.
Covid Dashboard	De jury is onder de indruk van het Covid Dashboard, omdat zij hier ontzettend snel mee waren. In maart is het dashboard van start gegaan, dat is lovenswaardig. Vanaf het eerste moment zijn de makers betrokken geweest bij wat open data kan doen om ons te helpen in de coronacrisis. De jury vindt het intrigerend dat de inzenders hier al bij de eerste golf op ingesprongen zijn. Lastiger vindt de jury de ruimte en behoefte die er is voor doorontwikkeling, nu de overheid een eigen corona dashboard heeft ontwikkeld. De inzending lijkt hiermee door de actualiteit te zijn ingehaald.

De winnaar

Hastig is met Movimaps Veiligheidsratio fiets de winnaar van de vijfde Stuivering Open Data Award (SODA). De inzenders zijn erin geslaagd om van open data waardevolle informatie te maken, met een grote maatschappelijke relevantie. Deze informatie is visueel aantrekkelijk en helder weergegeven. De jury vindt de toepassing zeer interessant en relevant voor bijvoorbeeld gemeenteambtenaren en beleidsmakers. Zo biedt de tool niet alleen inzicht in hoe een situatie op een bepaalde plaats is, het geeft ook mogelijkheden om te vergelijken hoe het in plaatsen gesteld is, ten opzichte van elkaar.

De gepresenteerde data levert waardevol inzicht in fietsveiligheid, en dat is in ons land iedere dag weer relevant. Ook spreekt Movimaps Veiligheidsratio fiets tot de verbeelding: hoe is het in jouw eigen woonplaats of wijk gesteld? Staan echt alle ongevallen op de kaart? Wat betekent het dat er veel ongevallen zijn? Is dat omdat de situatie onveilig is, of omdat er veel fietsverkeer is? Wat kan daar vervolgens aan worden gedaan?

Het verdient een kanttekening dat het waarborgen van de privacy van gebruikers van deze dienst verbeterd kan worden. Ook is het (technisch onnodig) afhankelijk van een specifieke buitenlandse dienstverlener. De jury doet daarom de suggestie een deel van het prijzengeld te gebruiken om de site duurzaam om te zetten naar het gebruik van een open data set zoals OpenStreetMap, al dan niet in samenwerking met andere belanghebbenden zoals provincies en gemeenten.

De jury ziet daarnaast potentie en mogelijkheid voor doorontwikkeling, bijvoorbeeld door gebruikers zelf meldingen van gevaarlijke punten op de kaart te laten zetten. Dit is met name interessant bij meldingen die niet in de data zijn opgenomen.

Movimaps Veiligheidsratio fiets prikkelt en sluit aan bij waar SODA voor staat: de inzet van open data voor innovatie, voor nieuwe inzichten en maatschappelijke impact.

Movimaps Veiligheidsratio fiets komt, kortom, van de 20 inzendingen als beste uit de bus dankzij;

- De manier waarop de makers erin geslaagd zijn om dankzij open data nieuwe informatie te laten ontstaan;
- De toepassing levert een bijdrage die maatschappelijk zeer relevant is;
- De nieuwe inzichten die het gemeenten en beleidsmakers kan bieden;
- De wijze waarop de toepassing tot de verbeelding spreekt en aanmoedigt tot het vergroten van verkeersveiligheid;
- De aantrekkelijke visuele weergave;
- Het gebruiksgemak en de intuïtieve gebruikersinterface;
- De potentie en mogelijkheid voor doorontwikkeling.

De jury

De jury voor de Stuivering Open Data Award bestaat dit jaar uit Arno Visser (Algemene Rekenkamer, juryvoorzitter), Marianne Linde (gemeente Tilburg), Esther Keymolen (Tilburg University), Michiel Leenaars (Internet Society Nederland), Henk Scholten (Vrije Universiteit), Serv Wiemers (Open State Foundation, winnaar SODA2018).

“Het combineren van open data maakt dat iets nieuws,
onverwachts ontstaat.”

Arno Visser (juryvoorzitter)

Bijlage I: Scoremodel jurycriteria finalisten

Movimaps veiligheidsratio fiets

Hastig

Harde eisen		Voldaan			
1.	Er is gebruik gemaakt van open data afkomstig van één of meerdere publiek gefinancierde organisaties binnen het Koninkrijk der Nederlanden.	Ja			
2.	Er is sprake van een bestaande toepassing, of minimaal een werkend prototype.	Ja			
3.	Aan eventuele (licentie)voorwaarden bij de gebruikte data is voldaan.	Ja			
4.	De inzender is gevestigd in het Koninkrijk der Nederlanden.	Ja			
Overige criteria					
		Mate waarin hieraan voldaan is:			
		Uitzonderlijk	Volledig	Beperkt	Niet
1.	De toepassing is voldoende origineel, creatief en/of innovatief		X		
2.	De maatschappelijke meerwaarde is aantoonbaar	X			
3.	De economische meerwaarde is aantoonbaar		X		
4.	Bruikbaarheid: de toepassing is toegankelijk en gebruiksvriendelijk	X			
5.	Potentieel: de schaalbaarheid en reproduceerbaarheid van de toepassing		X		
6.	De inzending past binnen de uitstraling en doelstelling van de SODA	X			

KVK Regiodata

Kamer van Koophandel (KVK)

Harde eisen		Voldaan			
1. Er is gebruik gemaakt van open data afkomstig van één of meerdere publiek gefinancierde organisaties binnen het Koninkrijk der Nederlanden.		Ja			
2. Er is sprake van een bestaande toepassing, of minimaal een werkend prototype.		Ja			
3. Aan eventuele (licentie)voorwaarden bij de gebruikte data is voldaan.		Ja			
4. De inzender is gevestigd in het Koninkrijk der Nederlanden.		Ja			
Overige criteria					
		Mate waarin hieraan voldaan is:			
		Uitzonderlijk	Volledig	Beperkt	Niet
1. De toepassing is voldoende origineel, creatief en/of innovatief			X		
2. De maatschappelijke meerwaarde is aantoonbaar			X		
3. De economische meerwaarde is aantoonbaar			X		
4. Bruikbaarheid: de toepassing is toegankelijk en gebruiksvriendelijk	X				
5. Potentieel: de schaalbaarheid en reproduceerbaarheid van de toepassing			X		
6. De inzending past binnen de uitstraling en doelstelling van de SODA			X		

Covid Dashboard

Geodienst Rijksuniversiteit Groningen

Harde eisen		Voldaan			
1. Er is gebruik gemaakt van open data afkomstig van één of meerdere publiek gefinancierde organisaties binnen het Koninkrijk der Nederlanden.		Ja			
2. Er is sprake van een bestaande toepassing, of minimaal een werkend prototype.		Ja			
3. Aan eventuele (licentie)voorwaarden bij de gebruikte data is voldaan.		Ja			
4. De inzender is gevestigd in het Koninkrijk der Nederlanden.		Ja			
Overige criteria					
	Mate waarin hieraan voldaan is:				
	Uitzonderlijk	Volledig	Beperkt	Niet	
1. De toepassing is voldoende origineel, creatief en/of innovatief		X			
2. De maatschappelijke meerwaarde is aantoonbaar	X				
3. De economische meerwaarde is aantoonbaar		X			
4. Bruikbaarheid: de toepassing is toegankelijk en gebruiksvriendelijk		X			
5. Potentieel: de schaalbaarheid en reproduceerbaarheid van de toepassing			X		
6. De inzending past binnen de uitstraling en doelstelling van de SODA		X			